

Dosarul nr. 3ra-712/22
2-20129743-01-3ra-19072022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V.Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V.Negru, E.Palanciuc, A.Minciuna)

Î N C H E I E R E

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la acțiunea în obligare depusă de Iurie Coșeriu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de recalculare a pensiei,

împotriva deciziei din 11 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 28 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 19 octombrie 2020 Iurie Coșeriu a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de recalculare a pensiei.

În motivarea acestei acțiuni, Iurie Coșeriu a indicat că conform ordinului nr. 17ef din 14 septembrie 1992, a fost angajat în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne în funcția de polițist pentru paza izolatorului de detenție provizorie a Secției de Poliție a raionului Fălești.

Conform ordinului nr. 22ef din 16 iulie 2010, serviciul în poliție și contractul individual de muncă au încetat, cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI, iar la eliberarea din serviciu i s-a calculat vechimea în muncă de 20 ani 11 zile și pensia în mărime de 50 % din mărimea soldei.

A indicat, că la calcularea vechimii în muncă cu beneficii, angajatorul nu a luat în considerație perioada de activitate în izolatorului de detenție provizorie a Secției de Poliție a raionului Fălești, în perioada 14 septembrie 1992 – 16 iulie 2010.

A specificat, că conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018, au fost recunoscute unele înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul MAI, în care a fost indicat că sunt avantaje la recalcularea vechimii în muncă cu avantaje pentru perioada activității în Batalionul Serviciului Pază și Escortă, calculându-se 2 luni vechime în muncă, pentru o lună în serviciu.

Astfel, potrivit certificatului Inspectoratului de Poliție Fălești nr. 4010 din 21 aprilie 2013, se confirmă activitatea reclamantului în cadrul subdiviziunilor MAI și perioada de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie a Secției de Poliție a raionului Fălești, care urmează a fi calculată conform coeficientului 1:2.

În legătură cu faptul că la calcularea pensiei nu s-a luat în considerare și perioada de activitate în Izolatorul de Detenție Provizorie conform coeficientului 1:2, adică 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, reclamantul a solicitat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești recalcularea pensiei, însă, i s-a recomandat să se adreseze cu cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale pentru recalculul pensiei în legătură cu vechimea în muncă majorată, achitarea diferenței pensiei recalculate în raport cu pensia primită anterior.

Reclamantul a menționat, că la 18 mai 2020, a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prin care a solicitat recalcularea pensiei și achitarea diferenței dintre plăți, însă, prin răspunsul nr. C-1046/2020, i s-a indicat să se adreseze la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Fălești.

A relatat, că la 14 iulie 2020, a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Fălești cerere prealabilă prin care a solicitat recalcularea pensiei, însă, nu a primit un răspuns la cererea sa.

Ulterior, la 14 septembrie 2020, în mod repetat s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale pentru a revendica dreptul său prevăzut de lege, însă, nu a primit nici un răspuns la cererea sa.

În opinia sa, Casa Națională de Asigurări Sociale prin acțiunile sale, i-a încălcat dreptul prevăzut de lege, motiv pentru care a fost depusă prezenta acțiune în obligare.

Iurie Coșeriu a solicitat recunoașterea ilegalității refuzului și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula pensia, cu stabilirea pensiei pentru vechime în muncă majorată și achitarea diferenței dintre plăți începând cu 16 iulie 2010 până în prezent.

Prin hotărârea din 28 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în obligare depusă de Iurie Coșeriu a fost admisă, fiind anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1046/20 din 11 iunie 2020 în examinarea cererii de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă a reclamantului Iurie Coșeriu și actul administrativ nr. C-2059/20 din 13 octombrie 2020 adoptat de Casa Națională de Asigurări Sociale în procedură prealabilă. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual defavorabil privind recalcularea pensiei reclamantului Iurie Coșeriu în baza certificatului nr. 4010 din 21 aprilie 2018 eliberat de Inspectoratul de Poliție Fălești, începând cu data stabilirii pensiei 17 iulie 2010.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 17 august 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel, care ulterior la data de 9 februarie 2022

a fost completat cu motivare, solicitând admiterea apelului, casarea actului judecătoresc contestat și emiterea unei decizii noi, de respingere a acțiunii.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a pronunțat dispozitivul hotărârii contestate la data de 28 iulie 2021 (f.d.49), iar hotărârea motivată a fost notificată apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale în data de 18 ianuarie 2022 (f.d.64). Astfel, depunerea apelului nemotivat în data de 17 august 2021 (f.d.54) cât și motivarea acestuia prezentată la data de 9 februarie 2022 (f.d.69) sunt în termen.

Prin decizia din 11 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 28 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță temeinic și justificat a constatat netemeinicia refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale, motiv pentru care corect a fost anulat, or, organul cu atribuții de stabilire și calculare a pensiei lui Iurie Coșeriu, care la 15 octombrie 2020, era Ministerul Afacerilor Interne, în mod eronat a conchis că pensia reclamantului urmează a fi stabilită în mărime de 50 % din cuantumul soldei.

Sub acest aspect, instanța de apel a reținut că, organul cu atribuții de stabilire, calculare și achitare a pensiei reclamantului nu a dat o apreciere normelor legale, care stabilesc expres că, la data de 15 octombrie 2010, (adică data de la care a fost stabilită pensia reclamantului), stagiul vechimii în muncă necesar pentru stabilirea pensiei era de 20 ani 6 luni.

Ca urmare, reieșind din considerentul că, la data de 15 octombrie 2010, stagiul necesar pentru stabilirea pensiei era de 20 ani 6 luni, iar la data depunerii cererii de pensionare Iurie Coșeriu avea o vechime totală în serviciu de 37 ani 10 luni 13 zile (fapt confirmat prin certificatul eliberat de Inspectoratul de Poliție Fălești), Ministerul Afacerilor Interne (în competența căruia la acel moment era stabilirea pensiei colaboratorilor organelor afacerilor interne) urma să calculeze și să stabilească reclamantului Iurie, Coșeriu pensia în proporție de 75 % din cuantumul soldei.

Corespunzător, instanța de fond corect a conchis că, din vina organului cu atribuții de stabilire și calculare a pensiei, care la data de 15 octombrie 2010, era Ministerul Afacerilor Interne, reclamantului Iurie Coșeriu i-a fost stabilită o pensie în mărime de 50 % (cuantum stabilit de lege pentru persoanele pensionate pentru limită de vârstă), deși, reclamantului urma să-i fie stabilită pensia în proporție de 75 % din suma soldei, situație ce a generat achitarea unei pensii mai mici reclamantului.

În speță, fondul a stabilit incontestabil că, lui Iurie Coșeriu nu i-a fost stabilit corect cuantumul soldei din care urma a-i stabilită pensia, din vina organului care a stabilit pensia (și anume Ministerul Afacerilor Interne), circumstanță ce denotă temeinicia soluției instanței de fond cu referire la anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale, obligarea recalculării pensiei începând cu 17 iulie 2010 și obligarea efectuării achitării diferenței pensiei recalculate în raport cu pensia primită pentru perioada anterioară, începând cu 17 iulie 2010.

Aici, Colegiul nu a reținut poziția apelantei care a invocat că refuzul de recalculare a pensiei lui Iurie Coșeriu este una întemeiată, or, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale a fost bazat pe interpretarea subiectivă și defectuoasă a normelor de drept material.

În acest context, au fost respinse și argumentele apelantei precum că perioada de activitate a lui Iurie Coșeriu în cadrul Izolatorului de detenție provizorie, nu a putut fi luată în considerare ca perioadă de activitate cu avantaje, or, poziția expusă de Casa Națională de Asigurări Sociale contravine prevederilor legislației în vigoare.

Sub acest aspect, Colegiul a menționat că, Iurie Coșeriu a activat în cadrul organelor afacerilor interne în perioada 14 septembrie 1992 – 16 iulie 2010, deținând funcția de polițist, polițist-șofer al izolatorului de detenție provizorie al Comisariatului de Poliție Fălești.

Corespunzător, argumentele invocate în refuzul contestat, au un caracter nefondat și derivă din interpretarea subiectivă și defectuoasă a normelor de drept.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a conchis că, prima instanța just a stabilit circumstanțele cauzei și a aplicat normele legale, ajungând la concluzia cu privire la admiterea acțiunii, iar careva temeii legal pentru casarea hotărârii n-a fost stabilit în instanța de apel.

La data de 25 mai 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 11 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 3 august 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs cu pronunțarea unei noi decizii, de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, recurenta a invocat dezacordul cu actul judecătoresc contestat, considerându-l neîntemeiat prin faptul că au fost aplicate eronat normele de drept material, precum și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

În acest context, Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat că în speță nu există temeii de recalculare a vechimii în muncă a reclamantului din cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie și escortă, ca perioadă calculată cu înlesniri de 1:2, deoarece perioadele de activitate a reclamantului/intimat, nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

La data de 3 august 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului Iurie Coșeriu copia motivării recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 11 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă ultimul deși a recepționat corespondența în data de 9 august 2022, până la data examinării admisibilității recursului, nu a depus referință.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată în data de 11 mai 2022 (f.d.80), fiind notificată recurentei Casa Națională de Asigurări Sociale în data de 5 iulie 2022 (f.d.88).

Astfel, depunerea recursului nemotivat la data de 25 mai 2022 (f.d.86), cât și motivarea acestuia prezentată la data de 3 august 2022 (f.d.89) sunt în termen.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din același cod, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron